

trend duidelijk verslechterd. Dat zie je pas over twintig jaar terug in de inkomens, als deze kinderen zijn gaan werken. Welvaart wordt zo erfelijk.”

Welvaart is in Nederland ook op een andere manier erfelijk. Op de woningmarkt neemt de ongelijkheid toe tussen jonge mensen die ouders hebben met en zonder vermogen. Degenen die wat geld van hun ouders kunnen inzetten, maken meer kans op een huis, en meer kans om zelf te profiteren van de stijgende huizenprijzen. Hasekamp: „Door onze pensioenfondsen is de vermogensverdeling in de praktijk wat gelijkjer dan op papier, maar ik heb het idee dat de verschillen tussen de boven- en de onderkant toenemen. Dat is lastig om hard te maken, want cijfers zijn moeilijk om te vinden. Maar we hebben onlangs nog gezien dat er veel meer vermogen bleek te zitten in bv's van directeur-grotaandehouders, dga's, dan eerder was aangenomen.”

Bijna twee keer zoveel om precies te zijn, ontdekten ambtenaren van de Belastingdienst en het ministerie van Financiën: 368 miljard euro. Maar liefst 96 procent van dat vermogen van grotaandehouders en dga's was in handen van de 10 procent meest vermogende huishoudens van Nederland, becijferde het CBS in april.

Beleid dat niet helpt

Als je dit allemaal optelt, zie je een land waar de sociale ongelijkheid toeneemt. En waar alle redenen is te verwachten dat het verder toeneemt bij het huidige beleid. Waar de kloven groeien tussen kansrijk en kansarm, tussen hoog- en lageropgeleid, tussen mensen met en zonder een migratie-achtergrond, en ja ook tussen arm en rijk, want dat gaat vaak samen. Hasekamp: „De mobiliteit tussen de verschillende groepen neemt óók af. In het verleden groeiden meer mensen van de onderkant naar boven. Je ziet de verschillen nu zichzelf versterken en bestendigen.”

Die groeiende kloven zie je ook terug in de onderzoeken naar tevredenheid van het Sociaal en Cultureel

Planbureau. Kijk naar de hele bevolking en je ziet een stabiel tevreden beeld: Nederlanders geven hun leven gemiddeld een 8 min de afgelopen tien jaar. Maar daaronder drijven de aardplaten uit elkaar. De groep mensen groeit die zijn leven een 6 of minder geeft. Net als de groep die het leven met een 9 of hoger waardeert.

Ook het beleid heeft een dubbele ziel, ziet Hasekamp. „Heel veel prikkels staan in de richting van meer ongelijkheid, in inkomen en vermogen. Dat wordt dan weer aan de achterkant gerepareerd met hervreiden, maar dat lijkt niet de meest logische manier om met het probleem om te gaan.”

Het belastingstelsel is een voorbeeld van beleid dat ongelijkheid stimuleert. De belastingvoordelen voor directeur-grotaandehouders in box 2 van het belastingstelsel werken belastingontwijking en vermogensongelijkheid in de hand, concludeerden ambtenaren van het ministerie van Financiën in 2020. Er wordt minder belasting over het vermogen van 400.000 huishoudens in box 2 betaald dan de ongeveer 3 miljoen spaarders en beleggers in box 3 doen. Wie het kan betalen, huurt een belastingadviseur in, „waardoor vooral over grote vermogens en inkomens belasting wordt ontweken”. Hasekamp heeft nog een voorbeeld: „In de erfbelasting zit een riante faciliteit voor de allerrijkste Nederlanders, namelijk degenen met een familiebedrijf, om eigenlijk vrijwel onbelast vermogen over te dragen naar de volgende generatie.”

Onverdiend inkomen

Om te zien dat er iets scheefgroeit, hoef je helemaal niet te betogen dat huishoudens al veertig jaar in hun besteedbare inkomen achterblijven. Wat het boek *Fantoomgroei* beschrijft, is wat diverse economen ook zien: dat het kapitalisme in het Westen niet werkt voor iedereen, dat er makkelijke winsten zijn voor sommigen, niet per se degenen die hard werken of risico nemen. Onverdiend inkomen, noemde econoom en

hoogleraar Bas Jacobs dat vorig jaar in een overtuigende artikelenreeks over het westerse kapitalisme in *Vrij Nederland*. „Inkomen dat is verdiend zónder dat daar een economische inspanning tegenover staat.”

Onverdiend inkomen wordt volgens Jacobs een steeds belangrijker deel van het inkomen van de gestelden doordat de marktmacht van bedrijven toeneemt (en daarmee overwinsten), doordat flexibele werknemers steeds meer bedrijfsrisico's dragen. En doordat „risico's in de financiële sector worden afgewenteld op de samenleving en onroerend goed een steeds belangrijker vehikel is geworden voor vermogensopbouw”. Tegelijkertijd, schrijft Jacobs, betalen aandeelhouders en bedrijven „een kleiner deel van hun inkomen aan belasting door een race naar de bodem in de belastingen op vermogenden en bedrijven”.

Idealiter belast je onverdiend inkomen meer dan verdiend inkomen uit hard werken en risico nemen. Maar in Nederland is het nu eerder andersom. Inkomen uit kapitaal wordt licht belast, vermogensopbouw in huizen zelfs gesubsidieerd. Het beleid helpt de ongelijkheid kortom een handje mee.

Dus wat is het nou? Is Nederland nog steeds heel gelijk of groeit er van alles scheef?

Nederland mag nog in allerlei opzichten een gelijk land zijn, en veel alarmerende statistieken over ongelijkheid verdienen het om te worden genuanceerd. Toch is er alle reden om buitengewoon ongerust te zijn. Natuurlijk zullen er altijd verschillen zijn, maar in Nederland worden we slechter in het optillen van degenen die beginnen met een achterstand. Het maakt weer meer uit in welk gezin je wordt geboren. Wie kansrijk is, krijgt bijna automatisch nog wat opkottjes. Wie kansarm is, krijgt wat extra hindernissen toegeworpen. Als je wint, zit de wind vaker mee, als je verliest vaker tegen. Zo blijven dubbeltjes vaker dubbeltjes en worden kwartjes makkelijker guldens. Dus ja, als we niet oppassen, groeit er van alles verder scheef.

nrc carrière > samen ambities waarmaken

nrc.nl/carriere

KNGF
Geleidehonden
zoekt een ervaren

Manager Training & Zorg (ad interim)

die met passie en ambitie tijdelijk het gehele operationele proces (van pup tot cliënt) kan managen en laten doorgroeien.

De afdeling Training & Zorg (circa 80 personen) bestaat naast een aantal specialisten op het gebied van fokkerij, cliëntcoördinatie en medische zorg uit vier teams met elk een eigen leidinggevende:

- 2 Trainingsteams: verzorging en training van de honden in opleiding
- Puppy- & pleeggezinnenzorg: begeleiding van de vrijwilligersgezinnen die onze pups het eerste levensjaar opvoeden en socialiseren
- Servicebureau: vraagbaak en ondersteuning voor cliënten, puppypleeggezinnen, en de teams

Als manager Training & Zorg ben je lid van het management team, met een contract voor bepaalde tijd. Kijk op geleidehond.nl/werkenbij voor een uitgebreid profiel en arbeidsvoorwaarden. Reageren kan tot 12 juli 2021.

geleidehond.nl

(cog)
Christelijke Onderwijs Groep
Vallei & Gelderland - Midden

Voor Christelijke Onderwijs Groep zijn wij op zoek naar:

Twee leden Raad van Toezicht

Colourfulpeople
executive search • interim • training en advies

Voor meer informatie: www.colourfulpeople.nl

connecting identities

VU **VRIJE
UNIVERSITEIT
AMSTERDAM**

De Vrije Universiteit Amsterdam zoekt een

rector magnificus

Zie vanderkruis.com/vu voor de profielschets.

vanderkruis
partner in executive search

TROTSE WINNAAR
EXECUTIVE
SEARCH
AWARD